

88 քերականի սանի 15

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՍԱՄԱԹԵԱՆԵՐՆ ՀԱՆԻ

Սամաթեանքն հալի, կիւնտէն կիւնէ էսէֆ իտէճէք պիր սուրէթ քէսպ իթմէքտէ տիր:

Պիր վագըթ Սամաթեա րահաթ հալ-տէ իտի, չիւնքի պիզ օրատա իտիք, վէ հէր րահաթալլըլը պիզ չէքմէք-տէ իտիք, չիւնքի, տիւշմէնլէր անճագ պիզի թաճիզ իթմէքիկի տիւշիւնմէք-տէ իտիլէր. պիզ չէքտըք րահաթ օլ-տուգ, հալլիլէ չիմտի, պիզիմ էսէֆ օլունաճագ պիր բէյղամպէրիկիմիզ թաճիզ օլունաճագ, իքի այտան պէ-րու, էհալիտէն պիր թագըմը, պիր պիրլէրինէ գարըլ օլլոյնսուղ հարէ-քէթլէր իթմէքտէ տիրլէր:

Պիր քէրրէ թաղ. խորհուրդու տի-շարը չէքտըլար, իքիմի տէֆա, թաղ. խորհուրդու գաշըլար. վէ չիմտի պիրազ տահա իլէրու կիտէքէք, պու բազար կիւնիւ կիտիպ մէքթէպ-լէրի գաբաճըլար տըր քի, իքի կիւն-տէն պէրու գաբալը իմիլ:

Մէքթէպլէրին գաբանմասըն չէօլ-լէ նագլ իթմէքտէ տիրլէր, չէօլլէ քի, թաղ. խորհուրդ ազալարընտան պա-շըլարը, կէչէն հաֆթա էվլէրինէ պիր գաշ քիլիլէր ճէպ իտէրլէր, պիր նէ-վի թուրու գուրալար, վէ բազար սապահըլ, իմզապըլ օլարագ, քիլի-տէ տիվարընա պիր քեաղըտ եաբըլար-ըլլարը, վէ թաղ. խորհուրդ իշիկին թէպիլէսի իշիկ տէյի, էհալլինին մէք-թէպէ տալէթ իտիտիկի կէօրիւլիւր, պաղըլար կիտէրլէր, վէ եաղըլըլ պիր քեաղըտըն իմզալանմասը թէքիլիլինի իշիտիլէր:

Մէքթիւր քեաղըտա, թաղ. խոր-հուրդու իպգաբըն իսթէրիզ տէյի եաղըլըլ օլունալունտան, իսթէյէնլէր իմզալարը, հալլիլէ իսթէմէյէնլէր իմզալարալար, պու աբատա պիր մուարագա տըր չէքար, իսթէմէյէն-լէրաէն պիրինի գօլուպ, վէ պիրինի տալի տէյէրլէր վէ հագարէթլէր ի-տէրլէր. վէ նիհայէթ իւլ հէմ Սահալ-եան վարժարանը վէ հէմտէ Նունեան վարժարանը գաբաբէպ անալթարընը ալըլար:

Սամաթեատա պուլունան պիր թա-գըլընը նիլէթի ֆաթիտէսի, Ագապ-եան վարժարանը պիր եօլ իլէ գաբա-

տըպ էշեասընը գապթ իթմէք, վէ պի-զիմ վէ շակիրտանըն քիւլիլ էմէք վէ գահմէթլէրինի չիւրիւթմէք վէ սարֆ իտիլմիլ օլան պիւնլէրճէ լիւրալարընը չիւրիւթմէք իտի. հալ պու քի պու-նու եաբամաղըլարընտան, եա գաղ-տըլարը գուեուեա քէնտիլէրին տիւշ-տիւքլէրինի, վէ եալսու, իտէն պու-լուր ֆէհվասընճա, քէնտիլէրին տիւշ-տիւքլէրինի կէօրտիւլէր:

Հէր նէ հալ իսէ, պունլարըն քեաֆ-ֆէսի էսէֆ օլունաճագ չէյլէր տիր, Սամաթեա ֆագըր պիր մահլէլ տիր, պին նէֆէրէն եաղըն գըզ վէ էքքէք չօճուգլար ուլում ու ֆիւնուեա, վէ ալէլիսուսու թէր պիլէյէ միւհթաճ պուլունաճագ տարլար. կէրէք էհա-լի վէ կէրէք Բաթրիգիսանէ, պիր ան էվլէլ պու ֆէնալըլըն տէֆինէ հիւ-մէթ իթմէլի տիրլէր:

1873 յունվ. 18 Օրտու

... խմբագիր,

Ասկէց առաջ խմբագրիք վերնագ-րով ուղղած մէկ գրութիւն Զեր պատ-ուական թերթին 2066 թուոյն մէջ հը-րատարակած էք, շնորհակալ եմ:

Յիշեալ գրութեամբ, խոստացած էի նաև յալորդ նամակաւ մը գաւառական խօսակցութեանց մէկ քանի ձևերուն վերայ ալ խօսիլ այդ խօստումնքս Ե-հաւաստիկ ներկայ համառօտ գրութեամբ: Բայ կը լիւթամ կատարել:

Գաւառական խօսակցութեանց ձև-երուն մէջ, յաճախ գործածուող մաս-նիկ մը կայ որ թէև ընդհանրացած, բայց և այնպէս իւրաքանչիւր գաւառ, և իւրաքանչիւր քաղաք, այդ մասը-կան տարբեր ձևակերպութիւն տուած է այնպէս որ, գաւառները այցելու-թեան ելլող, և կամ խօսակցութեանց ձևերուն ուղադիր մէկը, անդէն և անդ կրնայ մարդու մը խօսուածքէն, ուր տեղացի ըլլալը բացայայտ գիտնալ կամ որոշել:

Զոր օրինակ, կերթամ, կը գամ, կը խօսիմ քանու տեղ, կըսեն, կերթամ չա, կը գամ չա, կը խօսիմ չա, և կամ կերթամ Խա, կը գամ Խա, կը խօսիմ Խա: Իւրաքանչիւր գաւառի, կամ քա-ղաքի մէջ գործածուող մասնիկները, յատկապէս իրենց քովը կ'ընենք:

Տրասլիքոնցիք էլ կը գործածեն, կերթամ էր, կըսեն էր: Կիրասոնցին Խէ: Օրտուցին Խա:

- Մէքթումու կէօրտիւլիւր միւ, տէր պիրտէն պիրլէ:
- Քիլմիլ, միւսիւ Ժորժու մու:
- Էվլէթ, Ֆրիլէօղ տուգասընը կէօր-տիւլիւր միւ:
- Մէքթում իլէ պու կիւնէ պիրլէքտէ իտիմ, վէ սաաթ իւլաթէ պիրլէքտէ:
- Նէրլէտէ իտի, տիւշէսանըն գօնու-ղընտա մը իտի:
- Էվլէթ, պիրլէքտէ իտիք:
- Էյ, նէ սէյլէտի, նէ եաբալը, վէ Օթէլի նէ տիւշիւնմէքտէ տիր պալալըմ:
- Մէքթում ապա նիլէթլինտէն վազ կէչիլէ իսթմէմէքտէ տիր:
- Մէքթում յի սէվլէքտէ մի տիր:
- Մէվլէք տէյլի, աղընը պիլէ ուշուր-մագտա տըր:

Սարա պու լաղըրտըլարը իշիթտիլին-տէ, էօլիւ տուաղըլարը կիպի տուաղըլարը սօլար, վէ ուֆաճըլ էլլէրինի եումարաղ բարմագլարընը սըզըլտըրը:

- Չօք լիլ, չօք լիլ, հիւ տէյիլ իսէ պու եօլ իլէ, մէքթում թարաֆընտան հիւ պիր մուսանաթ իպրաղ իտիլլէյէնլիլ զըմընտա էմիլլէթ իւլլէ օլունալլիլլիլ:
- Հալ, հալ, ֆաղաթ, տէր գօլլէլ, միւրաղ իտէճէք եաղըլը պիր խուսուս վար տըր:
- Նէ տիր օլ խուսուս:

կամ Խէ: Իւնեացին Խէ: Մարսուանցին չա: Սերաստացին չա: Եւրոպիացին չա: Կար-նեցին չա: Արասիկեցին չա: Թամզարացին Խա: Կիրիւնցին չա: Կամ չա: Պոլսեցին չա:

Վերոյիշեալ, զանազան մասնիկները երբեմն այնպիսի ստէպ գործածու-թիւն գտած է ժողովուրդեան մէջ որ, լաւ ուշադրութիւն ընողը անշուշտ պի-տի տեսնէ թէ, խօսք մը բաւ ուղղըլ, այդ մասնիկներէն խճողակ (տօլմա) մէ որ կը թափէ իւր դիմացինին առջև, և ոչ այլ ինչ:

Գրականութեան մէջ, ասոնց երբէք կարեւորութիւնը չ'կայ կրնանք ըսել, ըստ մեզ, աւելի լաւ կըլլայ, եթէ եր-բէք չ'գործածուի սոյն մասնիկներէն որ և իցէ մէկը: Ախարհիկ լեզուի մէջ հին մատենագիրներէն ոմանք տեղի տուած են այս օրինակ մասնիկանց. բայց ամեն գրութեանց ճաշակ ունեցող ան-ձինք ասոր անհամալիւթը կը խոստո-վանին, ըստ որում արդի թարգմանու-թեանց մէջ կը տեսնուին որ կարեւորու-թիւն տրուած չ'է:

Ընդունեցէք... Տէր, ներկայս, և ընդ նմա սիրոյս հաւատարմ:

Գրիդ

Յարութիւն Յակոբեան

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

ԻԶՄԻՐՏԷ ՏԷՀՇԷԹԼՈՒ ՊԻՐ ՖԷԼԱՔԷԹ ԵԻԻԶ ՔԻՇԻՆԻՆ ՎԷՖԱԹԸ (Մուխլիթիմիզտէն)

Իզմիր, 10 փետրվար

Տիւն կիւնէ, իզմիրտէ տէճէթլու պիր ֆէլաքէթ վագը օլտու, չէօլլէ քի, իզմիրհամ, Գաֆէ Գիվթըրտա (տէնիլ գըլըլընտա գաղըլալ թուրտուրու-մուշ չալկըլը գահվէ) խընճախընճ տօլ-մագտա իքէն, պիւն երզըլըլ, քեաֆ-ֆէյի սէյիթիլէր տէնիլէ տիւշտիլէր, Եիւզ քիլի թէլէֆ օլտու:

(Լ. Հիւրլա)

—Պայրամ կիւնէսի, Կիւմիւշ սու-եու գըլլալը հիւմանուր ճիվարընտա մագթուլէն վէֆաթ իտէն մէքթէպի հարպիլէլինին գաթիլի հէնուզ տէր-տէսթ իտիլմէմիլ իսէ տէ, թէհար-րիեաթ ու թէտըգըլաթ լաղըլմէնէ տէվամ օլունաճագ տար:

—Կէչէն հաֆթա, Պէյօղլունտա ֆանչլէրիանըն պիրինտէ պիր մուհա-քէմէնէ պագըլըլ տըր. չէօլլէ քի, գաթընըն պիրի քէնտի գուտուրաճը-

սընա պիր բուսուլա կէօնտէրէրէլուի թիւ. մօտաւորտա օլարագ պիր չիֆթ պօթին իսթէմիլ, վէ ֆագաթ մուխ-թասար սուրէթտէ եաղմագ իսթէտի-կինտէն, Լուի թիւ. եաղմագ եէրտէ Լ. 15 եաղմըլ տըր: Գուտուրաճը մէգ-քիւր Լ. հարֆընը Ս. զանն իտէրէք, Լ. 15 ի 15 սանթիմէթրօ օգուումը, վէ 15 սանթիմէթրօ եու տալի, էօքէսինին եիւքէքլիլինի զանն իտէրէք, էօքէ-սի 15 սանթիմէթրօ եիւքէքլիլինտէ պիր չիֆթ պօթին եաբըլ, վէ գաթը-նա կէօթ իւրտիլլինտէ, մէրգումէ գա-պուլ իթմէտիլլինտէն գուտուրաճը մէրգումէեի մուհաքէմէնէ չէքմիլ վէ տալալը գաղանմըլ տըր:

(Գուրիլ)

—Կէչէն հիւմա իրթէսի կիւնէսի, Պայրամա թահթա մինտէն նամ մե-հէլլտէ պիր խանէտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, տէօրթ խանէ միւհթէրէք օլումը տուր: Հարիգ, մէքթիւր խանէ-նին մըլապալընտան զուհուր իտիպ, անիտէ տէօրթ թարաֆա սիրաեթիթ իթմիլ, վէ խանէնին գաթըլը անճագ չօճուղունու ալարագ, աեղըլ չէպլագ վէ կիլինմէմիլ օլտուղու հալտէ, քէն-տիսինի գուրթարապիլմիլ տիր, Մէր-գումէ գաթընըն պիրատէրի, օլ կիւնէ Պէյօղլունտա պուլունտուղունտան, հարիգ սէսինի իշիտի իշիթմէք տէր-ագապ կէլմիլ իսէ տէ, խանէսինի ա-լէվլէր իշինտէ կէօրտիւլիւնտէ պաեթ-լըպ տիւշմիլ տիր:

—Տիւնքի կիւն, սաաթ սէքիլը րատ-տէլէրինտէ, րում գաթընըն պիրի, ա-տալար վաթօրունա պիլնէնէլի էսնա-տէ, ֆիւնէնթէն վէֆաթ իլլէմիլ տիր:

—Սօֆիատան Սարըմպէյէ գաթար օլան չըմէնտըֆէր խտթըլըն իմալա-թը, հիւքիւմէթը սէնիեթ թարաֆըն-տան, թալիպլէրինէ պիլմիւնագաթա, իլլալ ու իհալէ օլունաճագ իմիլ:

—Գուրիլ տ'Օրիան զագէթաթ, մէ-մուրինի հիւքիւմէթը սէնիեթ թարա-ֆընտան, Պուլլարալըն րում մէթրօ-բօլիտէրի, հիւքիւմէթը րում հանիեթ-լէրինէ ինգըլաթտէ իմպար իտիլլիլլէ-րի զէմինտէ, պաղը հալաթտիսի քեա-ղիպէ նէլը իթմէքտէ օլունալունտան, մինպալա պու միսլիլու թէհալուղաթ թէքէրիւր իթտիլի հալտէ, հագըլըն-տա, 12 մարտ 1867 գարաբնամէսինէ թէվիթիւն, իմրոյիլ միւհաղաթ օլուն-

ԼՕՆՏՐԱՆԸՆ ՄԷՖԱԼԼԵՐԻ

ՅԱՍԼԸ ԷՎԷԼ

Ե.

ԼԵԶ ԱՐԵ ՏՄՏԷԼԻՑԻ

(Մանդուկէն 2097 ինճի նիւսիսիւնտէն պաղըլլէ)

—Էվլէթ, իշիթիմալ տիր քի, հաղըլ-նըզ տալի վար տըր, աման եա րէպլ, օղ պապտէ պու գաթար գահիլէթ վէ մէ-շագըլաթ չէքտիմ, վէ պիր քէրրէ պալա-մըլ պուլունտու, հալլիլէ արթըլ, սօնու-նու ալանա գաթար, վէ հաթթա, պիր կիւն նալիմի գաթարըլար իւլէրիտէ սէրլէ-ճէկինի տալի պիլսէմ չալըլմագ էհէմիլ-յէթտէն տիր, օճ, պըրագըլըլ, պըրա-գըլըլ չու լաղըրտըլարտա պաղաթ, սէօ-պիլթէ պաղալըմ:

Մէքթում կէնճ զըլ պու լաղըրտըլա-րը սէյլէտիլտէն սօնու, քէնտի տիլթի-մէքտէ օլան էլլինի անընա կէօթ իւրիլէր օլունալունտու, վէ կէօլլիլլինտէն աթէլ-սաղըլմա եա պաղալըմ:

- Պիլիմ էէնի տիւգա, քէնտի իշինէ, քէմալ մէրթէպէտէ էհէմիլլէթ վիլմէքտէ տիր:
- Էյ, օնտան նէ հասըլ օլտու...:
- Նաւըլ օնտան նէ հասըլ օլտու, սու կիպի բարա թէլէֆ իթմէքտէ տիր:
- Վարըն թէլէֆ իթմիլ, պիլլէ նէ...:
- Նէ սէյլէ եօրսուեուզ, հիւնուզ պուն-տան սէքիլ կիւն աղտիմ վիլմիլ օլունա-ղում պին իրաեթ, չիմտիտէն սարֆ իթտի պիլթիլտիր:
- Էյ, նէ եաբմալը իտի, աթթա Սի-թիտէ պուլունան էսնաֆիլարտան պիրի կի-պի մի էօմիւր կէչիլմէլի իտի:
- Եյ էմա...:
- Սիլաթէն բարա իսթէտի մի:
- Շիւրհէսիլըլ:
- Սիլաթէ վիլտիլիլ մի:
- Եթօք իտի քի վիլէ իտիլ:
- Իմտի, էօլլէ օլունալունտա, գօլլէլ, պէն օնա պու կիւն բարա վիլթիլիլ, սիլ-անը պանա կէթիլիլիլ...:
- Տիւմէք տիր քի, մէրգումու կէօրմէք իսթիլիլիլ, էօլլէ մի:
- Հիւնուզ պիլլմէլ նաւըլ եաբաճաղմ տըր...:
- Մէքթումէ պու սօնաթի լաղըրտըլարը իւլէ գըլաթ սուրէթտէ թէլաֆիլուզ իլլէ-տիլլինտէն, գօլլէլլին իւլէլլինտէ պիր նէ-վի թէլէսիլիլ հասըլ օլտու:

- Մէքթում, օտա տէրունիտէ, հիւ պիր չէյ սէյլէմէքտիլին, պիր գաղ տէֆա տօ-լալըլ, վէ պապտէ հու մէրգումէնին գարըլ-սընտա տուրարագ:
- Սարա, տէր, պիր վաղըլթուան պէ-րու, պէնիմ հաղըլմուտ, իւլէլլինիլտէ պիր թէպէտալաթ հիսա իթմէքտէյիմ:
- Եյլլէ պիր չէյ մէմուլ իտէր միսլիլիլ տէր մէրգում, պէլա ֆիլթուր Էիւպիւնէ պաղարագ:
- Էվլէթ, մէմուլ իտէրիմ:
- Եյլլէ իտէ հաղըլըլ վար տըր:
- Գօլլէլլ պու ալարտա, թալի ու հա-րէթ թիլլէ, պիր հիտտէթի աղիմէ էսէրի իպրալ իտիլ իսէ տէ, հատտի իթիլտալը թէհալուզ իտէլլինի կէօրտիլլինտէն, տէրագապ քէնտուլի գալ իտէրէք:
- Սարա, տէր մէրգումէյէ էլլինի թութ-տուղու հալտէ, աճէպա հաղըլմուտ տէր-քեար օլան էմիլլէլլիլիլ սէլլ մի օլունա-լունտու:
- Սպէլ էյլլէ պիր չէյ:
- Սէլլ պու պանա օլան մուհապլէթի-նիլէ սէթթէ կէլլիլ մի տիր:
- Պիլթիւն պիլթիւն:
- Տիւմէք տիր քի արթըլ պէնի սէվլէք-տէ սէյլլիլլինիլ, տէր գօլլէլլ, մուհապ-պիլթէ էսէրիտէն պիւտաթ թէհալուզ սէթթ-պիլթէն պիր սէյլլիլլէ իլլէ:
- Էվլէթ, պիլթիլ օ մուհապլէթիլլէ:

նաճաղը, մաթպուռի իտարէյի պէհի-
հէսի թարափընտան, դազէթայի մէդ-
քիւր սահիպ իմթիւնազընա իւթար օ-
լունմուշ տուր :

—Մա մէֆուսիյի իշխմանիմիզէ
կէօրէ, պու կիւնէրտէ Մէճմուսի չա-
վատիսն եհնիտէն թապ ու նէշրինէ
միւսպաշէրէթ օլունաճազ իմիշ :

—Սապազ Սէն շէհրի էմինի վէ Ֆէ
րանսանըն Գրէտի Մօպիլիէ պանգաւը
տիրէթթօրու պարոն Հօսման ճուսա
իրթէսի սապազըն Տէրսապաշէրէթ միւ-
վասէլէթ իյլէմիշ տիր :

—Բուսիւս սէֆիրի ժէնէրալ ինեա-
թիւզ ճէնապլէրի, ճուսա կիւնիւ,
սատրապալ հազրէթլէրինի տէվլէթ-
խանէլէրինէ կիտէրէ, միւսպաշէրէթ
հազրէթլէրի իլէ միւսապաշէրէթ իյլէմիշ
տիր : Իէվմի մէդքիւրտէ, խարիճիե
նազըրը խալիլ Շէրիֆ բաշա հազրէթ-
լէրի, Բուսիւս սէֆորէթլիսնէսինէ ա-
զիմէթլէ, սէֆիրի միւսապաշէրէթ վիզի-
թա վիրմիշէր տիր :

—Ավսթրիա Մաճար սէֆիրի գօնթ
լիւսոֆ ճէնապլէրի, սէֆորէթլիսնէ
մէմուրինիտէն պազըրը պէրապէ-
րինտէ պուլունտուղու հալտէ, իմպ-
րօստա ալա չըգաճ իւզրէ, կէչէն
ճուսա կիւնիւ, Ավսթրիա գաւաղօլ
պէյլիք վարօրու իլէ Եօլա չըգաճ տըր :

—Գալաթանըն միւթէպէր Բուս
թիւճճարարընտան պիրիսինի ուշա-
ղը, էվլէթլիսն կիւն, թահիլ իյլէտիլի
1500 առէտ Օսմանլը լիւրաքըն ալա-
րաթ, ֆիրմա իյլէմիշ օլունուղու Լէվլէթ
թալմըրտա օգուլունուշ տուր :

—Գէզա մէդքիւր դազէթանըն պէ-
նանըն նէգրէն, վիւքէլա մէճլիսի,
կէչէն Բէնճէպիլի կիւնիւ սոն տէֆա
վազը օլան թէճէմիլիսնտէ, 25 միւսոն
լիւրալը իսթիգրաղըն շարթլարըն գա-
րարալթըրմը տըր :

—Թրամալ արապալարը գուլման-
եաք, պու քէրէ, նէֆաի շէհրիտէ վէ
ճիւվար մահէլլէրինտէ օմիսպիւս արա-
պալարը իյլէթմէք իմթիւնազընը ալա
իյլէմիշ տիր :

—Պանիւլուքաւտան, Ավսթրիա սիւ-
նօրարընա գաւաղ օլան խաթթըն,
խիթմաքէրի օլունուղու, Սէրաքէվօ-
տան պիլտիրիմիշ տիր : խաթթըն մէզ-
քիւր, կէչէն ալըն 17 սինտէ, Պիհաչ

միւթաւարընըն Հազըր բաշա, վէ
Պանիւլուքաւտան միւթաւարընըն Բեհմիլ
պէյ հազարալթըն հազըր օլունուղալար
հալտէ, Բէսմէն քիւշաւտ իտիլմիշ տիր :

—Ինկիլթէրա սէֆիրի սըր Հէնրի
Էլիբէ ճէնապլէրի, իզմիր վէ Բօսոս-
տան կէչէրէք, Սէլմիսէ գաւաղ պիր
գաչ կիւնիւք պիր Եօլունուղու իմթմէք
իւզրէ, տիւնքի կիւն, սէֆորէթլիս-
նէնիս գաւաղօլ պէյլիք վարօրու իլէ
Եօլա չըգաճ տըր :

ԲԷՍԻՄ ՍԵՐԿԻՍԻ

Տիւնքի նիւսիսիմիզտէ, մէթէպի
սանաինիս Բէսիմ հօճաք Ահմէտ է-
ֆէնտինիս հիմմէթլիլէ, մէթէպի մէզ-
պուրտա քիւշաւտ օլունաճազ օլան պիր
Բէսիմ սէրկիսինի իլան իթտիքտէն սօն-
րա, օլ պապտէ պիր միւթալաւարըն,
պու կիւն պէնան իտէճէկիմիզի տալի
իշար իթմիշ իտիք :

Օ խուսուստա սէօյլէյէճէք չօգ շէյ
վար իսէ տէ, պիզ Եալընը չու գա-
ւաղըն սէօյլէյէք իսթէրիք քի, մէմա-
լիքի մահրուսէյի շահանէտէ, Բէսիմ
տէրսինիս ինթիշարը, պիրինճի տէրէ-
ճէտէ Էհէմիլիէթտէն տիր, զիրա,
հէր նէվի սանաթըն իլէրու կիթմէսի,
հէր շէյտէն զիւտաթէ Բէսիմ միւսթմ
պուլունմադտա տըր :

Էվրօպաւտա, վէ ալէլիսուսա ին-
կիլթէրտա, սանաթ քէրարարըն,
քէնտի սանաթ վէ հիւնէրլէրինտէ զի-
եաթէ մէհարէթ քէսպ իտէպիլմէթի
նիլէթլիլէ, Էրքէլէր իլին, խալիլճէ
մէթէպ ալալտըրտան պաշաք, գա-
ւաղըն վէ գըզլար իլին տալի ալը-
մը տըր, վէ շիմիլ Ֆրանսա տալի ալ
վազըթտան պէրու չու թարիքէ սիւ-
լուք իթմէքտէ տիր : վէ պու մէք-
թէպլէրէ, կէրէք հիւքիւմէթ վէ կէ-
րէք Էհալի թարափընտան, նազա ճի-
հէթլիլէ պիւլիւք մուսվէնէթ օլուն-
մադտա տըր :

Իմաի, Բէսիմ տէրսինիս պու տէ-
րէճէտէ Էհէմիլիյէթի տէրքեար օլ-
ունուղու պլէրէք, ումարը քի, հիւ-
քիւմէթի սէնիյիթ թարափընտան տա-
լի, մէզքիւր սէրկիլէ պիւլիւք Էհէմ-
միլիյէթ վիրիլտիքտէն պաշաք, մէք-
թէպլէրտէ ալէսսէվիլէ թէտիրսինէ
տալի հիմմէթ պուլունուղու :

սարթի էլէ ալարաք, Սարանըն Էլինի
թութար, պուս իտէր, վէ գաւաղտան տի-
շարը չըգաճ տըր :

—Պու գաւաղ պիլիմ իլին պիր շէյթան
տըր, իմաի, հէր հալտէ իթմիզտէն սիլի-
միզ թէլէթլիլտիլէրէք պու հալտէ պիր խի-
թալ վիրիլտիլէ տիր, տէյի զազալտընտան
նաշի Բէրէլէյէք, քէնտուլի սօգադտա
պուլունուղու :

Զ

ՖԻԼԵՅՈՋ ՏԻԻԳԱՍՈՐ

Ալաւմըն սաաթ ալթըրնտա, Ժօրթ
թաւարըն իթտիքտէն սօնրա, քէնտի քիւ-
շիւք, ֆազաթ Բէք տիլիւշալ վէ Բէնճէրէ-
լէրի միւսթալալ պիր Բալիլ իւզէրինէ նազըր
օլան գահվէ օտաւընա չէրիլի, պիր սի-
կարա Եազար, վէ Բէք կէվէք պիր հալ ու
հարէթլիլ իւզրէ, ալազ պուլունուղու պիր
Բէնճէրի Եազըրնտա օթուրուր, վէ տալ-
ըն տալըն պիր սազըլ իլէ, պաճալիլ ի-
լէ միւսվէյի Եօլարա պազմաւա պաշար :
Մէրգուլ ֆիլթըրինտէն պիր շէյ իլէ մէշ-
ղու պուլունուղուրտան, հէր վազըթ
լէճէսինտէ պիր ֆէրալըզ կէօրիլմէթ
իլէն, օլ անտէ իսէ, պիր մէրաք վէ Էնտի-
լէ Էնթըրինտէն նէշիթ իտէրէք, անըն գաթ-

ԹԻԻԻՃՃԱՐԻՑԻ

1 իլլերու 8 փետրվար	
Միւսթիկ Նիւս Գրէտան բաժնուղու :	10 1/8 1/4
Տօլարա էյի ճինս	6 7/8 7
Պու կիւնքի սաթըն 8000 պալէա	
Բիւսա տուրկուն	
1 ինտրա 8 փետրվար	
Աֆիսնըն կիւնիւք ֆիւսաթըն	24
Թիֆթիք	38
Չաթ իւլի, իւշիւնճիւ ճինս	27 1/4
Ճէհրի, կիւնիւք ֆիւսաթ լիւրա,	7 1/2

ՍԱՐԱՖԻՑԻ

1 ինտրա 8 փետր	
Ինկիլիզ ֆօնտուու	92 1/2 3/8
Էսհամը ումուլի	53 1/8 1/4
1889 խթիգրազը	63 1/4
1871 խթիգրազը	73 3/4
Բարիս 8 փետրվար	
Ֆրանսըզ ֆօնտուու	53 35
Խթալեա ֆօնտուու	68 70
Էսհամը ումուլի	54 70
1889 խթիգրազը	554 70

ԳԱԼԱՔԱ ԲԻԱՋԱՍՈՐ	
Էսհ, Ում, 29 յունվ. ալաւմադար	59-28
» » 30 » սապահ արըրը	59-38
» » սաաթ 7	59-35
Բէրօր 3 1/2 բարա	
Խթիգրազ 1888	387
» 1888	357-
» 1889	352-
» 1872	95
Սալիթէ ժէնէրալ ազիսնլարը	13-17
Գրէտի	13-58
Շըմէնալթիս սէհիլլէրի էսկի	183
» Էնթի	28-5/8
Թրամալ հիստէլի 1918 շ.	
Սալիթէ Ավսթրո թիւրք	11-00
Սաալալ պաշալար ազիսնլարը	3-38
Վէրիսի գուլմաւաւար	5 17
Սալիթէ օթման	8-31
Ազճէ ֆալիքի	9 -

ԱԳՃԵԼԵՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍՈՐ 30 ՅՈՒՆՎԱՐ	
Ինկիլիզ իւրաք	110-1/4
Ֆրանսըզ ալթուսու	87-07
Բօլ	89-20
Ղըրմից ալթուսու	51-20
Պէհազ մէճիտիլ ֆարզը	1-14
Մէթալիք ֆարզը	2-00
Պէշիլի	2-04
Պազըր	115 00
Կէլէճէք գուլթոն սթոթօսու	0/0 4 3/4

(Ն ԷՎ Ի Յ Է)

Շու սոն կիւնիլէրտէ, Բարիսին Պօ-
մարշէ պուլվարընտա, պիր թազըմ
ատաւարըն ճէմ օլունալ, Եիւզիւ գըր-

մըզը, կէօզլէրի սալ քի տիւրըն չըգ-
մըշ, վէ աղղը գաւն իլէ միւսթմա օլ-
ունուղու հալտէ, Եէրէ սէրիլմիշ պիր
ատաւարըն սէյրինէ տուրմուշար ի-
տի : Ժիւս Գաթիթէն թէսմիսէ օլուն-
ան մէրգուլ զաթ, պուլունան պէշ
սէնէ մուգաւտալմ, հէնուզ հէրքէսին
խաթըրնտա օլան Շաբէլ Եանղընտա,
գըզընը զալալ իյլէմիշ տիր : Չօճուգ,
Իքիսնի գաթտա օթուրուր իտի, պի-
շարէ Բէտէր, ալթէյի սէօնտիւրմէք ի-
լին, թուլումպաճըլարըն իթտիլէրի
ճահա ու իգտաւաթը կէօզլէրի իլէ
կէօրմէքտէ իլէն, նալէհան տէֆ օթիւր
կէլիպ, չօճուղուն պուլունտուղուլտա-
լիլէյի գալվար, գէվալը Բէտէր Էաճ
էվլաւարմ տէյի պաղըրմաւար իլէ ագ-
լընը զալ իթմէսի պիր օլուն :

Մէրգուլ Գաթիթէն, պիր գուլմ-
բանեանըն ճահտ ու իգտաւաթը իլէ,
Եալալ Եալալ աղըրը պուլուն իսէ
տէ, իւզէրինտէ պիր նէվի պուլաւալա-
լըք գալըպ, Եօլու իւզէրինտէ րաթթ
կէլալիլ ըշըլը սէօնտիւրիւր, վէ պու
պաւալալալըլ օլ տէրէճէտէ վարմըլ ի-
տի քի, մուլարը, լաւալալը, հաթ-
թա, սօգալարտա Եանան կազ պօ-
րուլարըն իւզէրինէ չըգալ սէօնտիւր-
մէք իսթէր իտի :

Մէրգուլ, պուլունան իւշ ալ մու-
գաւտալմ, Ժիւսալ Նամ թէթթօրտա,
օթուրտուղու սանալիլէնիս իւզէրի-
նէ չըգալ, օրթաւտա ալըլ օլան հա-
ֆիսէյի սէօնտիւրմէք գալըլմը տըր :
Էվլէթլիսն կիւնիւ, տէր Էվլէման
դազէթալ, ֆէվլէլաւտէ պիր հէնէ-
ճան իլինտէ պուլունուղու, գաւաղըն
իլ իլէ մէշղու օլունուղու պիր սաաթթ-
տա աճէլէ իլէ խանէսինտէն տիշարը
չըգար, վէ կիտէր պէյիլէք պիր թա-
լըն իւզէրինտէ տուրուր :

Օլ վազըթ, զալթ ճահալիպ պիր մէն-
զարէ միւշաճէտէ օլունտու, շէյլէ քի,
Գաթիթէն, Իքի Էլլէրինի գալալարը-
նա տօղրու ինտիլիպ, աղղընա պիր
չօգ հալա ալըլ, վէ պաւտէհա աղղընը
գաւալալալտա, Եանալարը, չաթ-
լաւաճադ տէրէճէտէ շիշը վէ օլլէ
պիր տէհէթլու սուրէթտէ իւֆիլիւր
քի անիտէ, աղղընտան գաւն կէլիլ,
կէօզլէրի գաւաղըն վէ պաւալալալալ
Եէրէ տիւլէր :

Չէվալը տիլմանէ, մէկէր իտէ, իւֆ-
լէնէրէք կիւնէլի սէօնտիւրմէք իմիշ :

—Փ, Եազըլ օլաճադ տըր սիլէ, էվ-
լիլ, Էլիլ պէնտէն պաշալ պիրինի սէվիլ
իսինիլ, Եազըլ օլաճադ տըր սիլէ, տէյի
պաղըրը գօլթէլ պիրտէն պիր թէհամ-
միւս տալիլէսինտէն տիշարը չըգալալ :

—Վէ պէն տալի, քէնտի թարափըն-
տան սիլէ տէրիլքի, տէր Սարա պիր սու-
րէթի գալիլտէ վէ միւթէք պալիլաւտէ տէ
գօլթէլին Եիւզիլէնէ պազալալ, վէ մէր-
գուլուն թէհտիլինէ գաւաղըլք ճէվալ
վիրիլք, վալ կէլէճէք տիր պաղընըլա,
Էլիլ կէրէք պանա վէ կէրէք տօթլարընա
գաւաղ պիր ուֆաճըլ հազարէթ ու աւա-
վիթէ ճիւրաթ իտէր իսէնիլ : Վէ սիլ Բէք
իլի պիրիսինիլ քի, պէնիմ պու թէհտի-
տիմ էյլէ պիր թէհի թէհտիլէրտէն օլ-
մաւաղտա պաշալ, գուրտուղուն իճրա
իտէն գաւաղընտան տալի պիրիլիլ :

Սարա թարափընտան գուլունա կէլէն
չու գաւաղըն գալիլ իլէ թէհտիլի սաթին-
տէն մաղլուպ օլունուղունտան, գօլթէլ ա-
նիտէ Եիւզիլէնիլ ուսեա ինտիլիլ :

—Հէր նէ հալ իսէ, շիմիլ պիրպիրիմի-
լի անլաւարք Եա, ումարըն քի հիլ տէյիլ
իսէ ալթըլ, տէր Սարա պիր հիտալթի
չէտիլտէ իւզրէ, պէնիլ րահաթ պըրալա-
րալ պըրալըլ իլինիլէ կիտէրինիլ : Վի-
րա սապահ օլունուղու տըր :

Գօլթէլ պիրալ թէհտիլալ իւզրէ
պուլունտուղուրտան սօնրա, թէքարէն ճէ-

գու պուլունալտա օլան պիր զալալ ուսեա
նըզըլ, մէքքիւր սէմալի հալ ու հէյիլթ-
լէրի, քէնտուղուն պալիլալ գըլալալալ օլ-
ունուղունտան, պուլունտուղուն էն Եիւքէթ
արղու վէ իւմալ մէվլըլալալտան, շիւքէ
վէ իւմալ քէսիլիլի տէրէլլէրինէ տիւշ-
մէքտէ, վէ օ հէնիկաւիլէրտէ տալի, մէք-
քիւր, թէք իթմէքլիլի միւրաւտ պիլէ իթ-
մէք իսթէմէսիլի հալտէն, Եանի, չու չըգ-
մալալտան, աճէպա գանղի տէհէթլու թա-
րիլ իլէ չըգալիլէճէք տիր տէյի, տիւշա-
րը հիրաւ օլարալ, քէնտու քէնտույէ սիւ-
ալ իլլէմէքտէ իտի :

Ժօրթ քէնտի գալալ իթտիլի հալին
թէհիլթէլի պիր հալ օլունուղուն ֆէհմ իթ-
մէքտէ օլունալ, վէ մէքքիւր մուսիլթէն
ճամ թարիլ տէ իլէրու կիթտիլքէ իսէ
տահա զիւտալ մէրալ ու էնտիլէ Բէնէլիս-
նէ տիւլմէքտէ իտի :

Հէլէ օ սապալալ, քէնտի գալալ իթ-
միլ օլունուղու պիր գաւաղըն նէթիլէրի-
նիս, Բէք էլէմէլիլ օլաճալարընը, ա-
լլալունտա հիւս իլլէմէքտէ իտի :

(ՏԷԼ-Վ)

